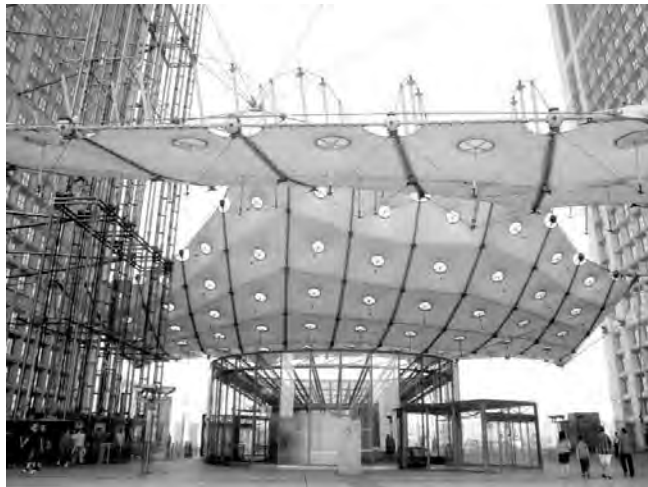

TRADIȚIE ȘI MODERNITATE ÎN UTILIZAREA MATERIALELOR TEXTILE ÎN ARHITECTURĂ

Conf. dr. arh. Beatrice-Gabriela JÖGER

La Grande Arche, Paris

1. Introducere: Materialele textile ca material de arhitectură cu valoare de patrimoniu

Parafrazând *Ars una, species mille*, am putea spune că „arhitectura este una, speciile ei o mie”.

Arhitectura realizată cu materiale textile este numai una dintre aceste specii.

Prezență constantă sub diverse forme în ambientul uman, materialele textile ne „îmbracă” de mii de ani. Cel mai apropiat, fizic, ne sunt hainele.

Neglijate timp îndelungat ca „reale” materiale de construcție, putem observa că textilele sunt astăzi utilizate în absolut toate domeniile, de la decorativ (cel mai uzual) la utilitar (permis de noile tehnologii și materiale). Atenția acordată preponderent rolului decorativ ne face să uităm, de multe ori, că materialul textil reprezintă cel mai vechi material (de construcție) a interiorului.

Vechimea materialului textil este atestată și de faptul că principiile de bază ale fluxului tehnologic sunt neschimbate de mii de ani. Inovațiile și invențiile care au dus treptat la automatizarea completă a proceselor de obținere a textilelor doar facilitează, nu înlocuiesc pașii esențiali.

Arta și tehnica se împletesc permanent într-o reciprocă determinare, spunea G. C. Argan, deoarece arta, care este rodul imaginației, este realizată prin tehnici ce ajung la virtuozitate - ideal baroc, sau chiar la tehnica riguroasă a idealului neo-clasic¹.

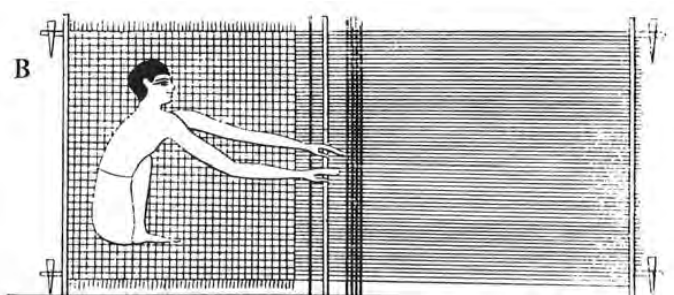
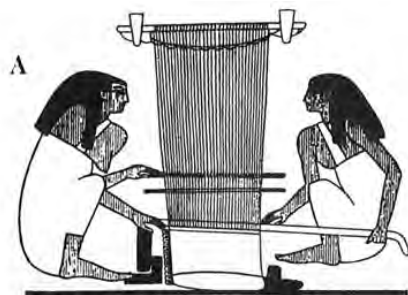
Cercetările extinse interdisciplinar și inovațiile la care suntem astăzi martori, confirmă interesul permanent, faptul că domeniul materialelor textile reprezintă un domeniu viu, care îmbracă forme din cele mai variate. Egiptenii, civilizație milenară ce a pus bazele multor meșteșuguri și arte, au dezvoltat și acest domeniu, iar ceea ce putem vedea astăzi reprezintă doar o infimă parte a contribuției lor.

Pentru civilizația de tip european, materialele textile au însemnat, timp de mii de ani, materialele folosite în interiorul construcțiilor și la îmbrăcăminte.

Casa Agnes Comar

Egipt - Țesut cca. 1400 î.C.

Camara Regia, Alcazar, Segovia, 1450

Keisuke Fujiware

Altfel stau lucrurile în civilizația asiatică, unde aspectul nomad al locuirii s-a păstrat până astăzi pe mari zone, având astfel posibilitatea studierii unor modele elaborate și rafinate spre

perfectiune printr-o îndelungată experiență. Într-un anumit fel, ceea ce se realizează astăzi ca „arhitectură efemeră” cu textile este inspirat profund din aceste manifestări vernaculare ale arhitecturii din materiale textile. Revenind la civilizația de tip european, trebuie mențio-

Iurta Topakev

nată valoarea documentară a arhitecturii populare, de oriunde ar fi ea, pentru studierea traseului temporal al variațiilor materiale de construcție utilizate, printre care se numără și cele textile.

Pentru materialele istorice, cvasi-omniprezența lor a dus la decelarea unor categorii de importanță și valoare ar-

hitecturală — în arhitectura de interior — și la gruparea lor în funcție de amplasare, rol (funcțional, decorativ, mixt) și de potențialul arhitectural. Majoritatea textilelor a apărut având mai întâi un rol pur funcțional, care răspundea unor necesități imediate, ce s-a transformat în timp într-un rol mixt.

Covor Veramin Kilim

Materialele textile pot fi amplasate pe:

- a. *pardoseală*: covoare, scoarțe, rogojini, mochete.
- b. *pereți*: tapiserii, covoare, scoarțe, tapete, drapaje, draperii, perdele, separatoare de spații.

Bramantino, tapiseria "Cele 12 luni", luna Octombrie, 1503, Capela Trivulzio, Vigevano

- c. *tavan*: drapaje
- d. *mobilă*: paravane, tapițerii, huse, cuverturi, fețe de masă etc.

Art Deco, Geffrye Museum, Londra (stânga)

Murskaya, Designer Guild (dreapta)

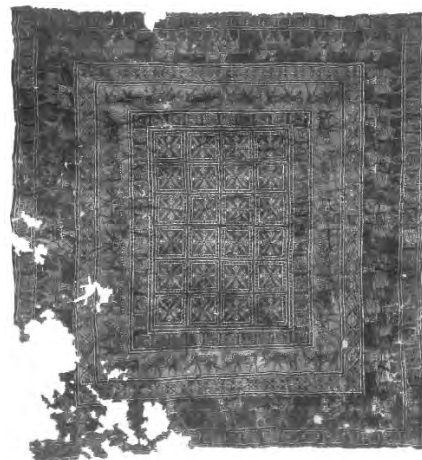

2. Reconsiderarea materialelor textile de interior la sfârșitul secolului al XIX-lea și în secolul XX. Categoriile.

Din marea gamă de textile pentru interior, cele cu potențial arhitectural — adică având caracteristici definitorii ca: formă, culoare, textură, pondere în ansamblu — și care contribuie, împreună cu iluminatul, la definirea unui spațiu arhitectural sunt: covorul, tapiseria, tapetul, perdeaua, drapajul, separatoare de spații și materialele de tapițerie.

Pentru primele două categorii (covorul și tapiseria) au fost dezvoltate tehnici specializate și materialele respective au avut și au încă, în unele cazuri, o pondere majoră în *arredamento* (nu doar ca suprafață ocupată ci și din punct de vedere artistic).

De la **covorul** cu noduri de la Patzyryk, din munții Altai ai Siberiei, descoperit în anul 1947, ce se pare că datează din secolul al V-lea î.Ch., la cele manufacturate în atelierele de la Savonnerie și Aubusson (ca să nu le menționăm decât pe cele mai celebre și longevive) în secolele XVII-XVIII, covorul a făcut parte din universul spațiului construit și locuit. Tehnicile speciale de țesere, autohtone sau importate din Orient, au dus la stabilirea acestei categorii aparte de textile apreciate și căutate și astăzi.

Covorul cu noduri, Patzyryk, sec. V î. Ch.

Covor Tebriz, secolul XIX

Covor turcesc din lână, atelierele de la Savonnerie

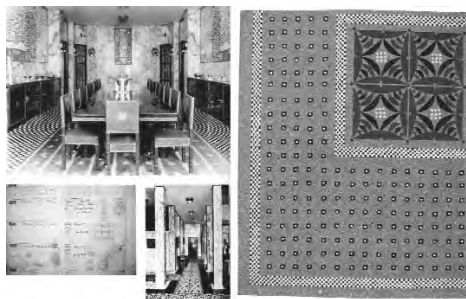

Victor Horta, Josef Hoffmann, Henri Van de Velde, F.L. Wright sunt doar câteva dintre marile nume ale arhitecturii care au integrat în proiectele lor designul pieselor textile.

Victor Horta, Hotel Solvay, Bruxelles, 1894-1898

F. L. Wright, Casa D. Wright, Arizona, 1951

Josef Hoffmann, Palatul Stoclet, Bruxelles, 1910

Tapiseria reprezintă și ea o categorie deosebită care astăzi are statut de artă de sine stătătoare, depășindu-l pe cel „utilitar”. Tehnica specială de realizare a tapiseriei era cunoscută încă din timpul antichității egiptene, fiind prezentă în întregul bazin mediteranean. Dar tapiseria, așa cum o cunoaștem astăzi, a început a fi realizată în Evul Mediu timpuriu,

Pânză mumie - cap de zeiță, Colecția Czartoryski

Tapiserie Sf. Mihail, Halberstadt, sec. XII, Germania

Tapiseria Apocalipsei, castelul Angers, sec. XIV, Franța

La Dame a la Licorne, 1484, Franța

William Morris, Tapiserie, Merton Abbey

În secolele XIII-XIV, depășindu-și utilitatea curentă ca izolator termic și căpătând treptat statutul de obiect de artă. În același timp, a constituit un mediu de difuzare a informației încă dintr-o epocă în care această acțiune era realizată doar oral sau prin manuscrise. A intrat însă, în secolul al XIX-lea, într-un con de umbră. Apoi, personalități culturale ca frații Goncourt, George Sand (care a redescoperit în podul unui castel celebra serie *La dame a la Licorne*, Victor Hugo sau Pierre Loti apreciază aceste obiecte care către anul 1880 capătă valoare de antichitate².

În același timp are loc reconsiderarea artei tapiseriei și adaptarea acesteia la noile spații construite și la modul lor de amenajare. Schimbările care au loc în artele și arhitectura timpului, curente, mișcările și noile stiluri apărute contribuie din plin la această transformare și modernizare.

Aristide Maillol, tapiserie, 1900

Giacomo Balla, Colorprisma, 1920

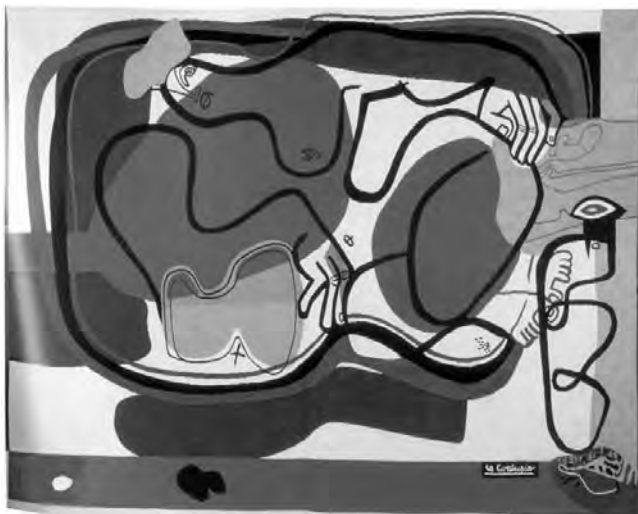

Ida Kerkovius, tapiserie feutru, 1921

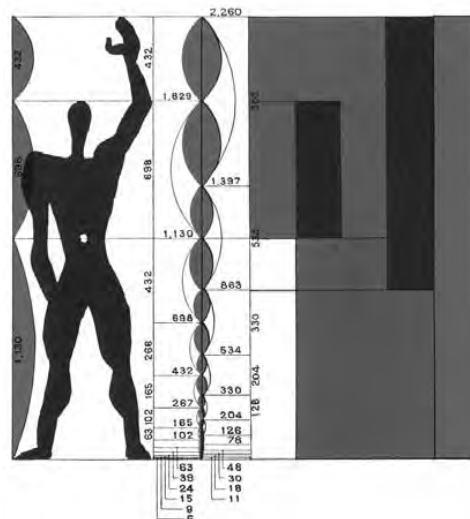
Arhitectul Emile Peyre contribuie cu colecția sa la înființarea Muzeului de Arte Decorative din Paris. William Morris și Burne Jones, Aristide Maillol — sprijinit de principesa Martha Bibescu, Ida Kerkovius și Gunta Stadler-Stölzl de la Bauhaus, Giacomo Balla și Fortunato Depero în Italia, Picasso și Georges Braque (Foto 026) în Franța sunt noii creatori de tapiserii.

3. Arhitectul-artist și relația arhitectură-material textil. Exemplul lui Le Corbusier.

Un caz deosebit îl reprezintă Le Corbusier care, prin activitatea sa plurivalentă a unit în mod practic arta arhitecturii cu cea a tapiseriei. Arhitectul deschizător de drumuri noi pentru breasla sa, a numit tapiseria modernă ca fiind *muralul nomadului* și, alături de alți creatori, a încercat să o scoată din tiparele trecutului și să o apropie de om. Omul, măsurat cu Modulorul, spațiul măsurat cu Modulorul, tapiseria măsurată cu Modulorul, toate elementele intră în dialog, interacționează. (Tapiseria trebuie amplasată la înălțimea omului, să

Le Corbusier, Canapeaua, tapiserie, 1950

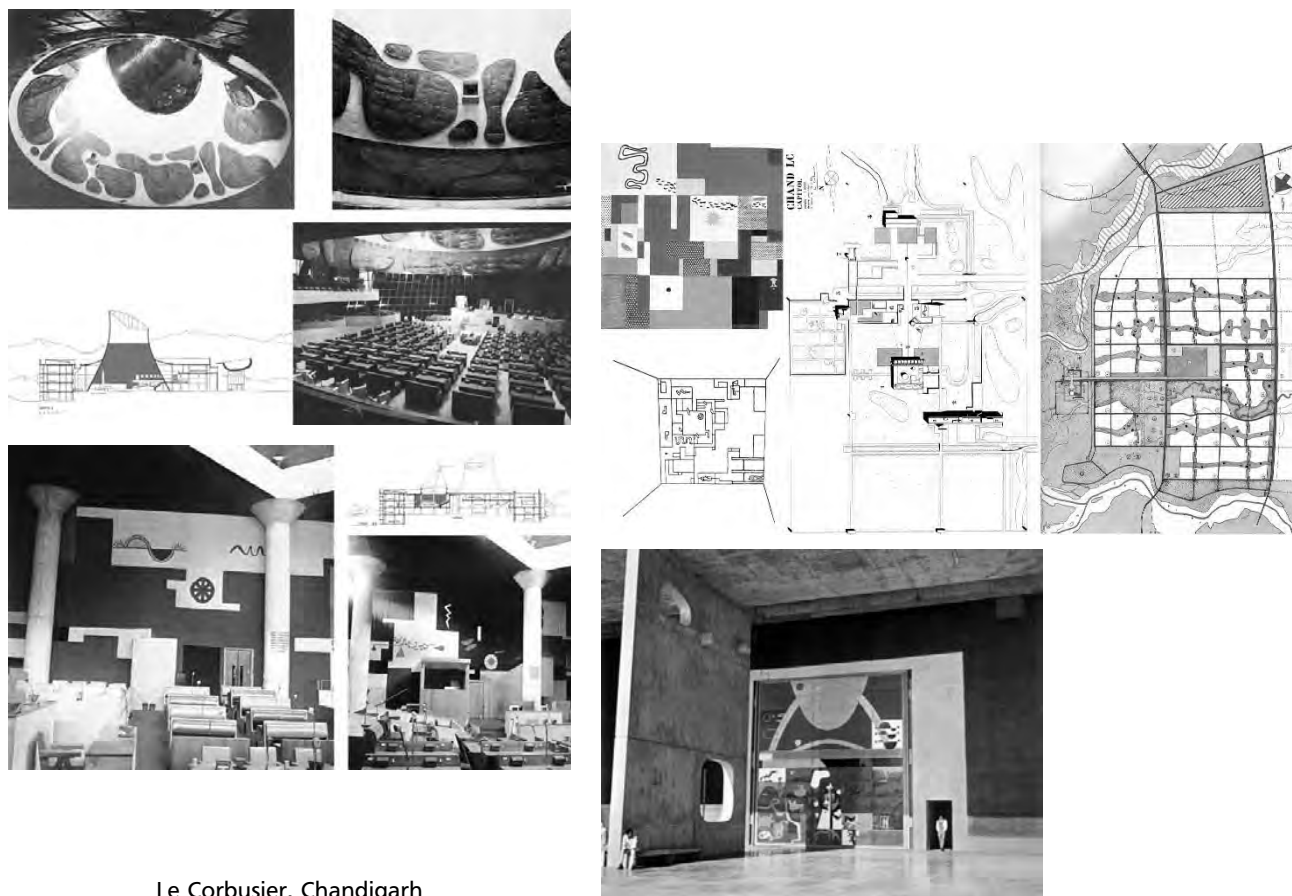

Le Corbusier, Modulorul

atingă solul, are o lățime care o unește cu peretele: 2,95 m, 3,66 m, 4,80 m, derivată din Modulor. *Este chiar dimensiunea omului nomad care am devenit noi, locuitorii orașelor: omul modern este un nomad!*³)

Tapiseria ca „mural nomad” îi permite omului modern să aibă un „mural”, adică o compoziție de mari dimensiuni, cu potențial arhitectural, pe care să o poată rula și muta când își schimbă locuința. Tapiseria reface astfel, la distanță de sute de ani, mișcarea pe care o urma în Evul Mediu, când era purtată în *cassone* de la o reședință seniorială la alta.

Orașul nou Chandigarh demonstrează cum o adevărată personalitate a arhitecturii moderne a abordat toate fațetele unui proiect de arhitectură, respectiv și partea de *arredamento* și de plastică monumentală. Tapiseria are un dublu rol — funcțional-acustic și decorativ —, rol tratat cu aceeași atenție ca proiectarea unui oraș sau a unei construcții monumentale. Le Corbusier considera că *pictura, arhitectura, sculptura, sunt un fenomen unic de natură plastică în serviciul căutărilor poetice sau capabile a declanșa momentul poetic.*⁴ El abordează în mod similar compoziția unui oraș, a unei clădiri sau a unui panou decorativ. Privindu-le comparativ ca reprezentări abstracte — planul noului oraș și oricare dintre tapiseriile rea-

Le Corbusier, Chandigarh

lizate aici — se observă aceeași tipologie compozițională. Modulorul a fost măsura compozițiilor indiferent de scara fizică a acestora, lucru ce i-a fost de imens ajutor în realizarea monumentalelor tapiserii de la Chandigarh care reprezintă însumat 650 m². Majoritatea acestora au fost realizate pe plan local, în decurs de numai cinci luni. Astfel, atunci când, în imposibilitatea unui contact direct, desenele tapiseriilor trebuiau să ajungă din atelierul parizian al lui Le Corbusier în atelierelor din Punjab unde acestea urmau să fie executate, grație Modulorului desenele de ansamblu și de detaliu au putut fi codate și transmise pe unde radio. Ideea sa de a scoate tapiseria din rolul de tablou cu ancadrament (fizic sau fictiv) s-a concretizat astfel la modul ideal în acest nou oraș.

4. Materialele textile în arhitectura contemporană

În arhitectura contemporană, categoriile textile menționate anterior își mențin prezența activă pentru fiecare, cercetarea exprimându-se sub forme specifice.

4.1. Materiale textile utilizate la interior

a. Obiectul de artă: tapiseria

Tapiseria este astăzi un obiect de artă în sine, suportă inovații în ceea ce privește tipurile de materiale utilizate, încercări de noi tehnici și de ieșire din bidimensional, căi ce duc la noi forme de expresie artistico-estetică. Tapiseria înseamnă acum combinații inedite de materiale, de texturi. Evaluarea sa este făcută de mediul artistic prin expunerea publică sau privată.

b. Obiectul utilitar și artistic: covorul - târguri și premii pentru inovații contemporane

Covoarele, alt element de ambientare interioară, beneficiază de prezența la târguri internaționale, cel mai celebru fiind DOMOTEX de la Hanovra. Aici se premiază anual calitatea, creativitatea și inovația în designul covoarelor manuale, apreciindu-se totodată și păstrarea tradițiilor milenare.

Jagoda Buic, Variabila roșie, 1974

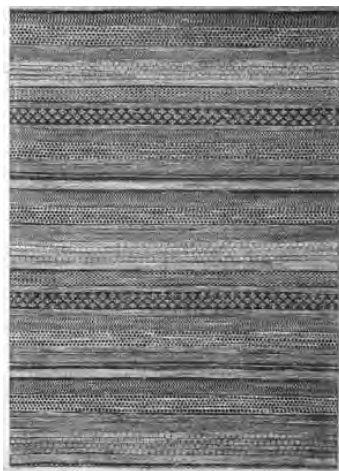
Eta Sadar Breznik

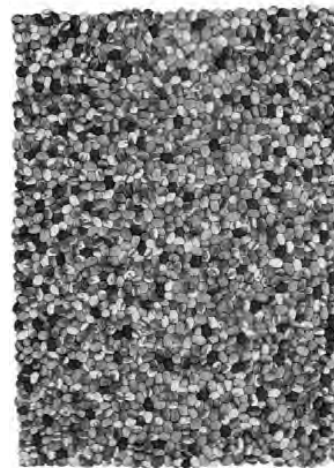
Trienala Tapis 2003

Best collection modern

Best nomadic superior

Best innovation

c. Alte materiale textile: pentru mobilier, separații de spații, drapaje, draperii, storuri, transperante etc. Proprietăți fizice, tendințe, târguri și premii pentru inovație

Pentru celelalte materiale textile, folosite la tapet, perdele, drapaje, separări de spații și mobilier-tapițerie, tehnologia obținerii lor este asemănătoare și trebuie spus că

cercetările asupra acestora au dus la inovațiile și invențiile din domeniul materialelor textile de astăzi. În principiu, tehnicile de obținere au rămas aceleași — țesere, împâslire — materiile prime însă s-au schimbat. Dacă în urmă cu o sută de ani era greu de conceput, astăzi, materialele textile sintetice le pot imita, din punct de vedere al aspectului și texturii, pe cele na-

Floating featherweight, Nendo, scaun Cabbage

Elegance in Textile

turale, adeseori cu calități îmbunătățite, iar combinațiile natural-sintetic reprezintă un lucru obișnuit.

Materialele textile de astăzi sunt gândite din ce în ce mai mult din punct de vedere arhitectural, adică în funcție de locul și scopul utilizării lor. În afară de calitățile estetice, textilele trebuie să aibă calități ce rezultă din tehnologiile aplicate astăzi la fabricarea lor.

Inovațiile din lumea materialelor textile au loc nu doar pentru cele dedicate *arredamento*-ului ci pentru domeniul textilelor arhitecturale în

general. Dar toate acestea se supun, până la urmă, cerințelor utilizatorilor și ale pieței. Inovația, astăzi, nu se mai referă atât de mult la apariția de noi materiale, cât la inventarea de noi tratamente de finisare care, aplicate țesăturilor, să le confere proprietățile căutate de clienții contemporani. În ultimii ani, prin colaborarea cu institute specializate, au fost dezvoltate tehnici de finisaj care utilizează nanotehnologia.

Proprietățile fizice cele mai importante cerute în lumea textilelor arhitecturale de astăzi sunt:

- **Neinflamabil** — cerință apărută întâi în sfera comercială a domeniului, care astăzi pătrunde și în locuințe. Fibrele poliesterice rezistente la flăcări și finisajele cu acțiune de întârziere a acestora sunt soluțiile folosite în realizarea materialelor textile.

Primele fibre au fost produse de firma *Trevira*, ce a lansat în urmă cu 30 de ani fibra *Trevira CS* (Confort și Siguranță), utilizarea lor fiind apoi reglementată prin lege pe plan internațional. Astăzi, cele peste 200 de tipuri de fire și fibre sunt utilizate de companiile din întreaga lume la producerea materialelor textile.

Firma *Delius* a dezvoltat o gamă de materiale pe bază de poliester, cu un finisaj rezistent la flăcări, gamă numită *Deliflamm*. Pentru a îmbunătăți aspectul poliesterului, care nu este un material foarte atractiv, sunt utilizate motive decorative și culori la modă.

- **Antibacterial** — eliminarea de până la 10 ori mai rapidă a umidității din așternuturile de pat conduce la efecte antibacteriale mult apreciate de spitale. Fibra utilizată este bazată pe celuloză și este produsă de firma *Lenzig AG* sub numele de *Tencel* iar *Trevira* a realizat fibra *Trevira CS Bioaktive*. Firme care folosesc aceste fibre sunt: *Hämmerle Textilwerke GmbH*, *Gebr. Sanders*, *Egeria*.

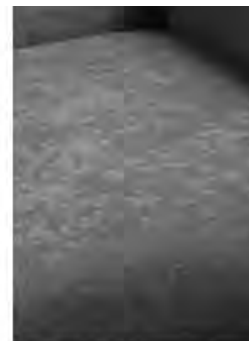
- **Eliminarea mirosurilor** — este o calitate realizată prin finisajul *Triple Fresh*. Distrugerea mirosurilor și a substanțelor dăunătoare este realizată pe principiul unui cata-

lizator chimic (săruri metalice) integrat în fibre, care, prin circulația aerului, descompune noxele în componente inofensive. Ingredientul activ nu se degradează în proces și rămâne efectiv permanent. Materialele sunt realizate de firmele *Schmitz-Werke*, *Baka Save*, *Paulig*.

- **Neșifonabil** — procesul de finisaj numit *Cosinel* permite ca lenjeria de pat să nu necesite călcare, o face mai neșifonabilă și asigură moli-ciunea îndelungată a

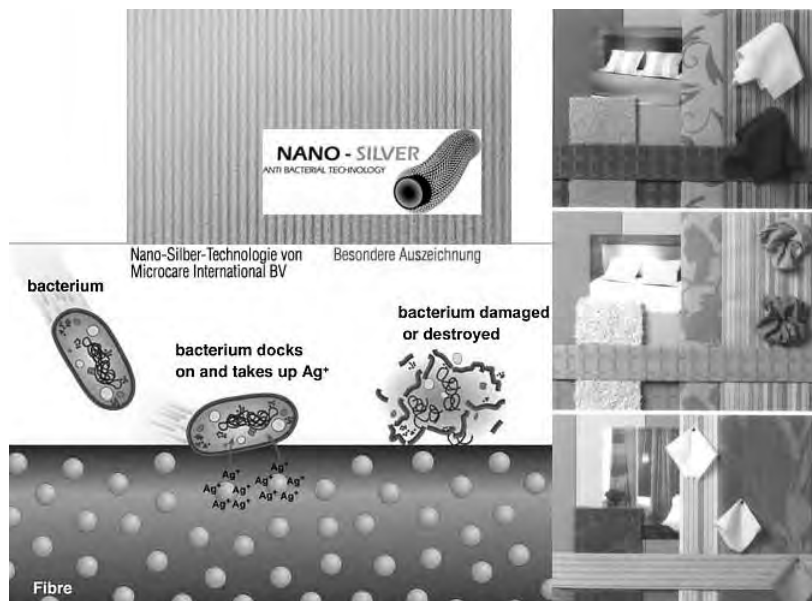
Deliflamm Riona
von Delius GmbH

Deliflamm Rana
von Delius GmbH

Deliflamm

Trevira Bioaktive

materialului. Calitatea unui material de a fi neșifonabil este rezultatul procesului de finisare *Cosinel*, utilizat doar de două firme: *Bauer Damast* și *Hämmerle*.

- **Elasticitate naturală** — obținerea unei elasticități naturale, fără ajutorul fibrelor *Lycra* sau a tehnologiei de tricotare, este o realizare a firmei *Hämmerle*, care folosește pentru această fibra *Tencel*, care în procesul de fabricație acumulează fluiditate. Țesătura rezultată, egală în desfășurarea sa este apreciată în zona comercială (hoteluri, spitale) pentru multiple calități. În afară de elasticitatea naturală, este foarte robustă și nu se deșiră.

- **Întreținere ușoară** — pentru acest tip de finisaje nanotehnologia este esențială în aplicarea diferitelor straturi protectoare. Pentru o mai mare rezistență la pătare se aplică un strat de *Teflon* sau se realizează țesături tridimensionale. Finisajul *Crypton* pentru stofele de tapiserie implică o tehnică de țesere sofisticată aplicată unei țesături din poliester. Materialul nu se pătează, iar murdăria se poate îndepărta cu apă caldă și puțin detergent.

Întreținerea ușoară a textilelor de *arredamento* este un factor din ce în ce mai important (pentru unii cel mai important) în alegerea pe care o fac cumpărătorii. Din această cauză producătorii și cercetătorii sunt în permanență în căutarea de noi soluții.

- **Confort fizic și psihologic al utilizatorului.** În acest domeniu, gama de posibilități este cu adevărat infinită. În funcție de preferințe, mod de viață și modă, pot fi imaginate materiale cu proprietăți deosebite sau combinații de materiale care să creeze noi efecte: material plăcut tactil, efecte de structură, fibre deosebite și combinații inedite, efecte de transparență etc. Principalii producători sunt: *Interfrotta*, *Nya Nordiska*, *Apelt-Stoffe*, *Saum & Viebahn*, *Garotex*, *Marburg*.

Loggia in and outdoor

Flaechenvorhang newclassics, 2009

Farbambiente, gruen

Firma A.S. Création a (re)inventat *Lâna de aur*, dezvoltând o nouă tehnică pentru a produce tapetul creat de designerul Nadir Belli. Tapetul în relief, cu aspect lânos, este, de obicei, mai întâi imprimat și apoi materialul este presat. Inspirat de textilele istorice de tip „damasc”, el a dorit să recreeze impresia de „făcut manual”. Inversând etapele, el își atinge scopul prin crearea unei distribuții personalizate a culorii. A rezultat o colecție caracterizată de un aspect alternativ mat/lucios și cu motive decorative repetitive de dimensiuni mari (1,6 metri).

Golden fleece, A. S. Creation

Deși mai rar, au loc totuși și inovații sau invenții în privința materialelor propriu-zise. Acesta este și cazul grupului de materiale numite PCM (Phase Change Materials), materiale care își schimbă forma fizică. Bazate pe tehnologiile aplicate până de curând doar produselor destinate zborurilor spațiale, PCM constă dintr-o spumă specială integrată țesăturilor și are capacitatea de a egaliza fluctuațiile de temperatură, asigurând un mediu permanent temperat. Capsulele microscopice de PCM se transformă în fluid atunci când temperatura corpului le încălzește. Ele stochează căldura, având un efect răcoritor. Astfel, ele încep să se cristalizeze, eliberând energia rezultată sub formă de căldură. Tehnologia este folosită momentan în domeniul lenjeriei de pat.

Inovația este premiată

Târgul Heimtextil, cel mai mare și important târg de textile de *arredamento* din lume, este integrat unei serii de alte târguri din Germania dedicate arhitecturii și designului. Premiile pentru Inovație pe diverse categorii includ, din anul 2004, *Textile și obiect - Textile and Contract Innovation Prize*. Aceste premii sunt organizate în colaborare cu două prestigioase reviste de specialitate germane, AIT (Architektur/Innenarchitektur/Technischer ausbau) și IA (Intelligente Architektur). Designerii și producătorii își supun creațiile unui juriu alcătuit

Reaktionsfreudig, A.S.Creation

Wave, A.S.Creation

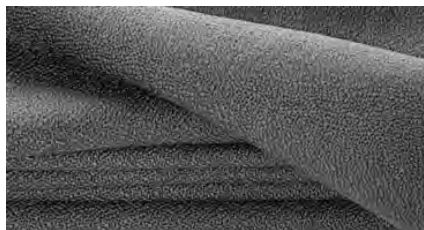
Premiu Innovation 2004, tapet
Drizzle, A.S.Creation

din arhitecți și designeri de interior. Criteriile sunt și ele arhitecturale, deoarece se dorește creșterea importanței calității arhitecturale a textilelor pentru interior și a soluțiilor de *arredamento*. Produsele trebuie să fie convingătoare atât din punct de vedere al designului cât și tehnic. Deschis producătorilor de materiale textile sau designerilor care propun soluții de *arredamento* în colaborare cu diverse firme, produsul/colaborarea înscris(ă) la concurs trebuie să nu aibă o vechime mai mare de trei ani și să fie disponibil pe piață în timpul desfășurării târgului.

Iată câteva dintre firmele și produsele câștigătoare ale acestor premii:

2004.

- *AS Création* cu tapetul „*Drizzle*”, creatori: Ferdinand Visser, Alexandra Gaca. Este un tapet tridimensional, voluminos, în două straturi, ce pare mai degrabă o matlasare decât o simplă acoperire a peretelui. Este alcătuit dintr-o țesătură monofilă transparentă și un strat de poliuretan colorat care îl rigidizează. Astfel, sub diferite unghiuri de privire, tapetul apare sau aproape alb, gri sau aproape negru. „*Este o inovație tehnică și de material,*

2005, Creation Baumann, Assago

nemaivăzută până astăzi în existența îmbrăcăminților parietale. Prin structură și suprafață, fiecare punct de vedere dă naștere la mii de fenomene optice. Produsul fiind robust și ușor de întreținut, poate deveni

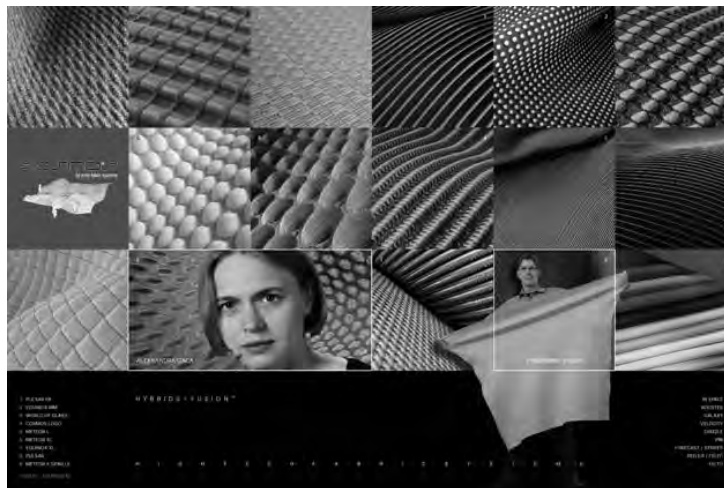
un interesant și creativ element de construcție”⁵.

2005. Premiul a fost acordat ex-aequo pentru două companii/produse:

- *Création Baumann GmbH.*, pentru *Acoustic Collection*, o colecție ce oferă designerilor de interior o vedere cuprinzătoare asupra valorilor acustice și
- *LBM GmbH*, pentru *Leuchtextil*, un material textil luminos, dezvoltat în cooperare cu *Gerster GmbH & Co. KG*. Produsul este realizat din fibre conducătoare de lumină și textile, țesute într-un material transparent ce poate fi prelucrat aproape ca un material normal pentru draperii sau tapet. Conectorii conducători de lumină sunt albi sau colorați.

2006. Premiul acordat ex-aequo firmei *Hybrids and Fusion* pentru *Timeout*, o țesătură laminată tridimensională, un nou tip de țesătură care face legătura între tradiție și modernitate și firmei *Kvadrat* (în cooperare cu Tord Boontje) pentru colecția *Tord Boontje & Kvadrat*, care se distinge prin înalta calitate a designului și a procesului tehnic și artizanal. La același târg Heimtextil se prezintă moda în *arredamento*, sunt comunicate tendințele pentru sezoanele următoare, ce se supun unor legi mereu schimbătoare.

Deși grupate sub denumiri poetice ca „Acasă este acolo unde îți bate inima” (2001/02); „Individualitatea este calea” (2002/03); „Inspirația unei zile” (2003/04); „Contrastul în armonie” (2004/05); „Nostalgie” (2005/06), „Materialele - inimă și suflet” (2006/07), „Arată-

2005, Hybrids and fusion, Timeout

Kvadrat, Tord Boontje & Kvadrat

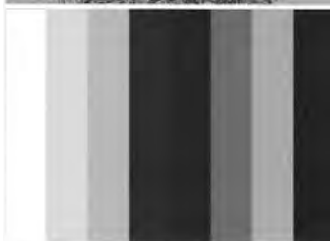

și adevărata culoare” (2007 / 08), „Este timpul să fii...” (2008 /09), „Așteaptă-te la ceva neașteptat” (2009/2010), tendințele sunt inspirate și motivate permanent din punct de vedere teoretic de epoci și stiluri din istoria artelor, arhitecturii, a modei, a culturii vizuale în general.

Pentru sezonul 2010/2011 tema este: „Uni[re]versul”⁶, tendințele fiind dezvoltate de membrii unei Mese Rotunde Internaționale care vin din Japonia, Marea Britanie, Olanda, Franța, Germania și Suedia.

Futuristic - Simplitatea înaltei calități

Din 2005, când rapoartele Fondului Mondial pentru Natură (World Wide Fund for Nature - WWF) au fost publicate și poate chiar dinainte, sectorul textil s-a preocupat de nevoia de a crește și a proteja resursele pământului. Începând cu 2007, când a fost înființată Săptămâna modei Etnice, aceasta s-a reflectat și în tendințe. Declarația tendinței Futuristic face această legătură și subliniază cu inteligență aspectele de autenticitate și considerațiile ecologice. Din punct de vedere estetic, Futuristic se concentrează pe subtilități, țesături fine și pe spumos și voluminos, ca și pe culorile naturale, de pământ. De exemplu, *Rădăcini rafinate* simbolizează structurile neregulate de tipul celor din natură, o interpretare modernă a mișcării „Înapoi la rădăcini”. *Lesstravagance* descrie că mai puțin înseamnă mai mult și procesează materialele simple la standarde de calitate înalte. Aici, eco-lux-ul apare în amestecul unor simple variații de stil și a unor forme elementare de extravagănță. A treia temă, *Timpul infinit*, este o combinație a materialelor brute și a celor moi. Amenajarea interioară reflectă puterea de calmare a confortului atemporal și o încredere rustică în viitor.

futuRustic

Tentația creează din tradițional și modern o sferă privată.

Tentația este făcută să facă apel la simțuri într-o epocă a tehnologiei, a internetului și a vieții publice. În timp ce oamenii devin din ce în ce mai legați prin rețele, dorința unei sfere private se mărește și crește tendința de căutare a unor valori interioare. Forme atemporale se potrivesc cu noi dezvoltări surprinzătoare și interpretate cu forme clasice. Sfera privată pe care o căutăm apare clar în designul interior al unui mini-living în formă de cocon. Sunt utilizate culori „interzise” ca absintul și roșul de Burgundia.

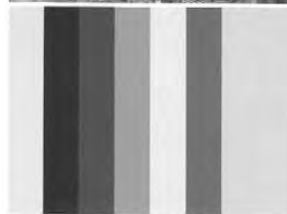

Temptation

Hipernatura transportă prospețimea naturii în marele oraș. Culorile proaspete, urbane, sunt combinate cu nuanțe de smog, ceea ce aduce o nouă forță și energie vieții orașului, creează armonie prin senzualitate și inovație. Hipernatura se bazează pe materiale cu țesături transparente ca soia și bambus. Datorită utilizării broderiei ton-sur-ton, *Inovații benefice* dă elementelor oarecum moderne și raționale o undă de căldură și este senzual și ingenios ca rezultat. În *Organotech*, o boare de prospețime realizează simbioza cu evidența naturii. Materiale hibride aduc mai multă poezie mobilieru-

Clasicii digitalizați șterge granița dintre real și virtual și caracterizează o călătorie între fantazie și prezent. Clasicul este reinterpretat și utilizează elementele atemporale.

hypernature

lui, creând efecte de umbră prin stratificarea țesăturilor și a luminii. *Realitatea stratificată* transportă o creație ce constă din structuri moi, vii, luminoase, straturi (layere) și delicate iluzii senzoriale, accentul fiind pus aici pe aducerea mai aproape a realității și poeziei.

Intuiția, explozie de umor bun și culori luminoase

Acum, creativitatea se repositionează în timpurile crizei actuale. Culorile luminoase și contemporane pun în evidență creativitatea spontană, o varietate de modele din culturi diferite reflectă limba-ul universal.

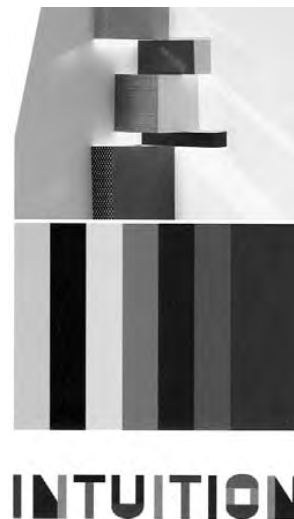
Geografie intuitivă uluiește prin formă și culoare și combină plasticul cu materiale durabile. Libertatea și spontaneitatea sunt exploatate în *Creativitatea impulsivă* prin culori puternice și naive, desene picturale, creând o arhitectură dinamică.

Fascinația grafică insuflă viață în funcționalitate. Imprimeurile și acoperirile de suprafețe se joacă cu formele și aduc un umor de calitate într-o casă creativă.

Simplitatea magică este la fel de bogată în contraste, aducând un optimism spontan designului de interior și facilitând întâlnirea dintre culorile luminoase și tonurile neutre.

d. Utilizări industriale

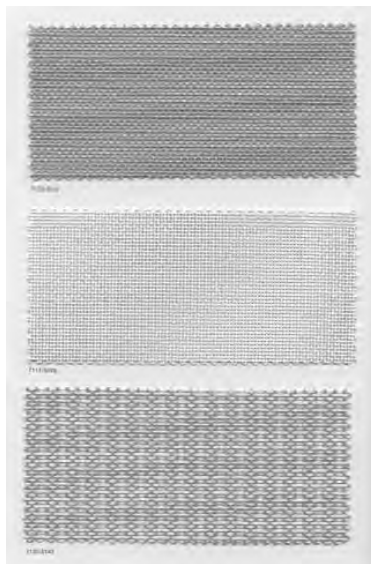
Modele și tendințele nu ating însă domeniul textilelor cu utilizări industriale, pentru care primează calitățile tehnico-fizice. Aplicațiile tehnice ale materialelor textile la interior, adăugate în ultimii ani, sunt extrem de diverse: furtunuri pentru sistemele de aer condiționat, benzi transportoare, huse pentru sprijinitorile de cap, filtre, materiale izolatoare, textile elastice pentru construcțiile expoziționale.

4.2. Materiale textile utilizate la exterior

Materialele textile au „ieșit” însă din spațiul interior și au pătruns și în sfera textilelor utilitare din industria construcțiilor care, implicată în societate prin planificarea, proiectarea, construirea și întreținerea edificiilor și a infrastructurii, beneficiază și ea de rezultatele cercetării din domeniul textilelor.

Aducerea textilelor tehnice și a celor de înaltă performanță în domeniul construcțiilor înseamnă o calitate mai bună a lucrărilor.

Loose threads

Batyline Canatex

Textilele utilizate în construcția clădirilor, barajelor, podurilor, tunelurilor și drumurilor alcătuiesc ceea ce astăzi este numit, în engleză, sectorul *Buildtech*, ceea ce s-ar putea traduce în românește „Consteh”.

Principalele proprietăți mecanice și fizice oferite de materialele textile sunt: greutatea mică, rezistența și durabilitatea, o duranță la diferiți factori (încălețirea, degradarea prin agenți chimici și poluanți, alte componente chimice ale materialelor de construcție, la soare și acizi). Principalele grupe de produse din categoria textilelor tehnologice sunt: împrejmuiri și semnale, plase pentru schele, diferite tipuri de copertine, prelate, membrane arhitecturale, materiale pentru acoperișuri.

a. Diferite forme de acoperire

Implicarea arhitectului în procesul de creație/proiectare a acestora este limitată la utilizarea produsului finit. Pentru unele categorii (împrejmuiri, plase pentru schele), contribuția arhitectului este absentă sau minimă, dar pentru altele, respectiv variatele manifestări ale acoperirilor și anvelopantelor, rolul arhitectului este esențial.

Construcțiile speciale industriale, chiar având caracter de serie mică sau unicat, nu sunt însă întotdeauna spectaculoase. De exemplu, acoperirea unor construcții speciale (cum ar fi rezervoarele de gaze) cu materiale textile folosite la⁷:

- echipamentele de tratare a apei reziduale prin descompunere anaerobică
- fabricile de biogaz din domeniul agriculturii sau
- alte tipuri de fabrici.

Pentru acestea, în funcție de formă (ce poate fi sferică, calotă sferică sau semi-tor) se folosește o membrană simplă sau dublă din poliester acoperit cu PVC, ce suportă diverse tratamente de rezistență la razele UV, agenți fungici, chimici, incendiu etc. Aceste membrane pot acționa independent, montate pe o bază din beton sau ca acoperiș pe un rezervor existent din oțel sau beton.

b. Construcții cu materiale textile

Creativitatea arhitecturală poate fi pusă însă în evidență în cazul copertinelor sau al pavilioanelor, ce pot îmbrăca diverse forme spațiale și dimensiuni:

- gen corturi - ce pot servi de stand expozițional
- pavilioane susținute pneumatic
- pânze arhitecturale - structuri permanente sau semi-permanente de acoperire
- hale multifuncționale: expoziții, evenimente sau depozitare; structuri din lemn sau metale (oțel sau aluminiu) acoperite cu materiale textile.

Pentru realizarea acestora, alături de alte produse, de acum tradiționale, există, asemenea betonului precomprimat, și materiale textile precomprimate⁸. Produse de firma Ferrari Architecture și numite Precontraint®, acestea au o capacitate mărită de a-și păstra dimensiunile pe ambele direcții, ceea ce permite realizarea de forme spectaculoase și acoperirea

Rezervoare de gaze acoperite cu materiale textile

Pavilioane din materiale textile

Pânze arhitecturale

Expo Zaragoza 2008, Spania

Stadionul Auguste Delaune (2008) din Reims, Franța

de deschideri mari. Marile umbrele de pe Avenida principal de la Expo Zaragoza 2008, Spania, sau stadionul Auguste Delaune (2008) din Reims, Franța, sunt doar două exemple de utilizare a acestui material cu proprietăți deosebite. Tot Ferrari Architecture a brevetat de curând materialul perforat pentru fațade Stamisol FT, a cărei aplicare creează efecte 3D.

Fațade Stamisol FT, Ferrari Architecture

5. Concluzii

Iată deci că un material (și) de construcție ce timp de milenii a fost caracterizat de perisabilitate și fragilitate s-a transformat, datorită invențiilor și inovațiilor tehnice, într-un material durabil, rezistent, cu proprietăți fizice deosebite și care poate și chiar este solicitat, să înlocuiască unele materiale clasice. Utilitatea sa se vedește mai ales în cazul construcțiilor a ceea ce numim „arhitectură efemeră”, datorită greutatei mici, volumului redus ocupat prin strângere/pliere și formelor libere de constrângeri pe care le poate aborda cu ușurință.

Materialele textile, departe de a reprezenta o categorie strict „de patrimoniu” se reinventează permanent și își continuă viața în spațiul nostru arhitectural.

Note

1 ARGAN, Giulio Carlo, *Arte Moderna 1770/1970*, Sansoni S.p.A., Firenze 1975, pg.18

2 JOUBERT, Fabienne, LEFÉBURE, Amaury, BERTRAND, Pascal-François, *L'Histoire de la Tapisserie en Europe, du Moyen Âge à Nos Jours*, Ed. Flammarion, Paris 1995, pg.269.

3 BOESIGER, W., *Le Corbusier. Œuvre complète 1952-1957*, Les Editions d'Architecture Zurich, pg.132.

4 BOESIGER, W., *Le Corbusier. Œuvre complète 1952-1957*, Les Editions d'Architecture Zurich, pg.11.

5 Juriul Textile and Contract Innovation Prize 2004, Frankfurt-am-Main

6 Stijlinstitut Amsterdam (Olanda), bora.herke stilbüro (Germany), Carlin International (Franța), Colourhouse (Suedia), DAN project (Japonia), The Future Laboratory (Marea Britanie), *Uni[re]verse, Heimtextil Trendbook 2010-2011*, Messe Frankfurt 2010

7 TECON, Textile constructions GmbH

8 Ferrari Architecture

Baroc

Toyo Ito, Mayuhana

